

BORBE

Leto I.

Izhaja vsak petek // Uredništvo in
uprava v Narodnem domu // Roko-
pisov ne vračamo

Maribor, 30. junija 1933

Velja na mesec po pošti dostavljen
Din 6.—, za inozemstvo Din 10.—
Oglasi po tarifi

Stev. 5

Problem jugoslovanskega edinstva

Naše stališče do definicije edinstva

Živimo v času, ko ni v teži in obupni krizi samo naše gospodarsko, marveč tudi vse ostalo javno življenje. V krizi so tudi vse ideje od najsvetlejših do egoistično-materialističnih. Ta kriza pa ima obenem tudi tišo obrazov in se pojavlja tu v taki, tam v drugačni podobi. Zato je popolnoma razumljivo, da je ne moremo meriti z enotnim merilom in zdraviti z enotnim univerzalnim zdravilom. Posebno komplicirana pa je ta kriza pri nas v Jugoslaviji, kjer se ne pojavlja samo v splošnih evropskih in svetovnih oblikah, marveč tudi v specifično naših, jugoslovanskih. Zaradi tega moramo sedanjo krizo pri nas deliti v dva dela: v splošno, ki je pri nas prav taka, kakršna je drugod in se da zato zdraviti samo z univerzalnim zdravilom, ter v specifično našo, jugoslovansko, katero bi lahko ozdravili mi sami.

Ta naša specifično jugoslovanska kriza obstoja v tem, da v 15 letih Jugoslavije nismo znali ali hoteli najti pravega odnosa med skupinami, ki tvorijo našo državo. To se pravi, da nismo znali ali hoteli rešiti temeljnega problema, brez katerega rešitve ni mogoče tisti razvoj, ki nam je neobhodno potreben. **BISTVO TEGA PROBLEMA JE V SOZITJU MED DRŽAVLJANI, KI TVORJO JUGOSLAVIJO!** Petnajst let poslušamo dan za dnem pripovedovanje o državnem in narodnem edinstvu, niti ena skupina ali vlada pa še vse doslej ni točno opredelila svojega pojmovanja tega državnega in narodnega edinstva. Do čim razumejo to državno in narodno edinstvo nekateri tako, da je pravi Jugoslovan tisti, ki je zaveden Slovenec, Hrvat ali Srb, ga razumejo drugi do cela drugače in pravijo, da pravi Jugoslovan ne sme biti ne Slovenec, ne Hrvat, ne Srb, marveč samo Jugoslovan! V sredini med tema dvema ekstremoma pojmovanja pa imamo še celo vrsto drugih, vseh mogočih verzij in nians. Posebno nejasna pa je dokončna definicija tega vprašanja pri različnih naših političnih strankah, zlasti naprednih. Zdi se, da se te stranke vede in hotoma ogibajo jasne definicije.

Kaj je torej pravilno: da smo le kot Slovenci, Hrvati in Srbi pravilni Jugoslovani, ali da smo pravi Jugoslovani samo tedaj, če nismo biti Slovenci, Hrvati in Srbi? Če hočemo odgovoriti na to vprašanje, ki je za nas temeljne važnosti in brez katerega rešitve ni rešitve našega temeljnega vprašanja, se moramo ozreti nazaj v preteklost. Nekateri menijo, da je ta preteklost brez pomena, toda pri tem se temeljito motijo. Vsaka stvar na svetu je produkt razvoja do svojega nastanka in ta razvoj se ne da enostavno negirati. **ČE PA TOREJ POGLEDAMO V ZGODOVINO NAŠEGA RAZVOJA, POTEM VIDIMO, DA SMO SE SLOVenci, HRVATI IN SRBI RAZVIJALI VSAK ZASE, IN VSAK NA DRUGAČEN NAČIN. SINTEZE VSEH TREH V PROŠLOSTI NIKOLI NI BILO!** Z ustvaritvijo Jugoslavije smo se torej znašli v skupnosti vsak v svojem razvoju, še več, vsak s svojo individualnostjo, ki je bila v vsakem oziru že dograjena. Zanimati to bi bilo ne samo blazno, marveč tudi skrajno škodljivo za prve, druge in tretje, pa tudi za celoto.

Namesto, da smo zato izgubili petnajst let življenja v skupni državi z bojem za fraze ali proti frazam, bi bili morali ugotoviti za vse veljavno: **KAJ SMO IN KAJ HOČEMO!** Vse to bi pa bili morali ugotoviti na realni podlagi, to se pravi na dejanskem položaju kakršnega je, ne kakršnega si zgolj želimo. Realna podlaga pa je samo ena: **DA IMAMO V JUGOSLAVIJI SLOVENCE, HRVATE IN SRBE, IZ KATERIH MORAMO ŠELE USTVARITI JUGOSLOVANE, TODA NE KOT UMETNO TVORBO, USTVARJENO IZ ZRAKA, MARVEČ KOT DRŽAVNO SINTEZO SLOVENSTVA, HRVATSTVA IN SRBSTVA!**

V TEM OZIRU BI BILI ŽE DOSTI DALJE KAKOR SMO, ČE NE BI BILI 15 LET FRAZARILI! Realnost brez fraz je pač taka, da tvorimo Jugoslavijo Slovenci, Hrvati in Srbi, ki imamo vsi namen in iskreno voljo tvoriti skupno domovino Jugoslavijo in biti kot njeni člani Jugoslovani. PRI TEM

PA NE SMEMO ZAMETATI DOBRIN, KI SMO SI JIH USTVARILI TEKOM DOLGIH STOLETIJ. NASPROTNO: MORAMO JIH SPOŠTOVATI IN ŠE RAZVIJATI V SINTETIČNI SKUPNOSTI.

V prvi številki »BORBE« smo dejali, da je jugoslovansko vprašanje za nas rešeno in zahtevamo zato, da se lotimo reševanja drugih, realnih vprašanj. TO REŠITEV PA SMO MISLILI TAKO, DA LJUBIMO VSI SLOVenci, HRVATI IN SRBI TO DRŽAVO, DA SMO PRIPRAVLJENI ZANJO DELOVATI IN ČE JE TREBA TUDI UMRETI. HOČEMO PA, DA SE SPOŠTUJE NAŠE BISTVO, KI TVORI V ZVEZI ENOTNOST JUGOSLOVANSTVA. ZATO KOT NACIONALNI SOCIALISTI ODKLANJAMO VSAKO STREMLJENJE, KI HOČE NEGIRATI ABSOLUTNO NUJNOST BRATSTVA IN EDINSTVA SLOVENCEV, HRVATOV IN SRBOV. ODKLANJAMO PA TUDI VSAKO

MRTVO TEORIJU, KI HOČE NEGIRATI OBSTOJ SESTAVNIH ELEMENTOV JUGOSLOVANSTVA — SLOVENSTVO, HRVATSTVO IN SRBSTVO. ZATO SMO SLOVenci IN HRVATI IN SRBI PRAV ZA PRAV: ZATO, KER SMO SLOVenci SMO JUGOSLOVANI IN NARobe: ZATO KER SMO JUGOSLOVANI SMO SLOVenci. **SEPARATIZEM JE ZA NAS POGUBA. POGUBA JE TUDI ZA NAS NEREALNI INTEGRALIZEM! SLOVENEK NAJ OSTANE SLOVENEK, HRVAT HRVAT, SRB SRB, VSI PA BODIMO JUGOSLOVANI! SMO PROTI HEGEMONIJI KOGARKOLI, SMO PA TUDI PROTI OMALOVAŽEVANJU KOGARKOLI IN PROTI VSAKEMU SOVRAŠTVU IN HUJSKANJU! VSI SMO ENAKOVREDNI, VSI MORAMO IMETI ENAKE DOLŽNOSTI IN PRAVICE!**

Vodilna načela

Najelemenarnejša oblika moralne sile je rodbinska ljubezen. V materinski ljubezni moramo iskati prvotne korenine, iz katerih so pognala vsa poznejša družabna socialna čustva, kakor plemensko in narodno. V rodbinski ljubezni je prvovrsten socialni kapital, druga splošna oblika moralne sile pa je narodno čustvo, ki je čudovita duševna integracija rodbinske ljubezni. Rodbinska zveza v svojem bistvu ni delo kakega dogovora ali interesne pogodbe, marveč so to srčne vezi združujoče človeška bitja v življenjsko skupnost, ki jo ogreva ogenj vzajemne ljubezni in jo vzdržuje človeška požrtvovalnost. Tu je rojstvo socialnega življenja, vir sočutnih nagonov, žarišče nesebične ljubezni! To skupno duševno življenje v svojem rodbinskem zarodku je torej prvi pogoj nastanka vseh poznejših višjih družabnih oblik.

Družinsko čustvo, v pravem bistvu socialno čustvo, se neopaženo razvija in pogloblja v poedincih tembolj množično, čim jače in trajnejše je njihovo življenje in se polagoma prestavlja v nagon ali instinkt. Ko prehaja to družinsko čustvo na vedno višje kroge: rodu, plemena in naroda, dobiva nove splošnejše oblike sorodstvenega čustvovanja, ki se pojavlja v narodu. Od tu pa se vzpenja k največkratnejši obliki človečanskega čustvovanja. In za vsem tem stremi v prvi vrsti nacionalni socializem.

V družini pa se porajajo še druga čustva, ki se pridružujejo družabnemu kot čimtelju morale. Čimbolj se namreč človek samega sebe zaveda, tembolj mu je jasno, da ima njegova eksistenca, ne le izvor v rodbini, ampak, da mu je bila rodbina mehka in topla zibel, kjer se je negovalo slabotno bitje. Iz te zavesti se že otroku zgodaj rodi čustvo vsamega spoštovanja, rodi ljubezen do okolščin, v katerih se je razvijal, rodi ljubezen do zemlje, na kateri je rasel.

Rodbinska avtoriteta je najprvotnejša oblika družabne avtoritete, ki prehaja po različnih razvojnih oblikah končno v obliko državne oblasti pod najvišje socialne avtoritete. Prvotna, rodbinska avtoriteta predstavlja posebejno voljo do rodbine. Volja rodbinskega poglavarja je zakon, katerega obveznost izhaja iz rod-

binskega spoštovanja, opirajoč se na ljubezni polno skrb za dobrobit rodbine kot krvne enote. Tej avtoriteti niso podrejeni samo otroci, ampak tudi žena, oziroma mati. Ta avtoriteta rodbinskega poglavarja pa ostane ohranjena tudi tedaj, ko rodbine rasejo, se širijo s sprejemanjem novih tujekrvnih poedincev in ko nastajajo z novimi zakonskimi zvezami nove rodbine. Tako nastajajo rodovi in zadruga kot nove oblike družabnega življenja. Višji tip socialne integracije, pa nam predstavljajo plemena in narod, ki niso več zgolj plod rodovnega razraščanja, ampak večji del plod socialne asimilacije. Narod nam predstavlja popolnoma novo družabno telo socialnega združevanja in presnavljanja. V tem pa se presnavlja tudi zavest krvne enote. Zavest krvne enotnosti namreč vedno bolj potemni, v ospredje pa stopi splošnejša predstava sorodstva večje socialne enote, dokler končno v obsežnejših celotah ne preide v zavest realne enote vseobsežnega skupnega življenja. To skupno življenje, katerega jedro tvori kulturna enota nepretrgane tradicije in katerega organ je skupen jezik, rodi narodno zavest s svojimi posebnimi svojstvi. Čustvo sorodstva objema tudi novo vsebino, živo kulturno enoto, ki pa je pravzaprav vzklila iz prvotne krvne enote. In ta nikdar ne izgine iz narodne zavesti. Ona živi dalje in deluje pri ogromni večini narodne celote.

Čudno pri tem pa je to: dasiravno danes ni nobenemu civiliziranemu narodu ni mogoče več dokazati krvnega sorodstva in se torej tega pri svojem narodu ne moremo več neposredno zavedati, vendar zadostuje za to simbol, ki je postal nositelj te duševne enotnosti. Naša ljubezen do lastnega naroda ni zaradi tega nič manjša, kakor je bila kedaj ljubezen naših prednikov, ko so imeli še živo zavest krvnega sorodstva. Naše narodno čustvo se ne more ohladiti niti tedaj, če se nam tudi dokaže, da ima naš narod v sebi toliko in toliko tujih primesi. Narodno čustvo in zavest nam je ostala enako močna moralna sila, ki nas usposablja za nesebično požrtvovalno delo v svrhu človeškega napredka, ki ga sledujemo v napredku lastnega naroda.

Pa tudi v okviru rodbinskega življenja dejanski krvna enota ni več popolnoma ohranjena. Že na zgodnji razvojni stopnji rodbinskega življenja se sprejemajo tujerodne primesi. Sprva je v rodbinskem okviru tak tuj element žena, oziroma mati. Take primesi pa ne morejo skaliti zavesti krvne enote. Taki tuji elementi se asimilirajo in kot taki izginejo v rodbinski skupnosti. Zavest pa se na ta način razširja, čustvo sorodstva objema vedno širši krog družabne celote in prehaja tako preko rodov na plemena in narode. Glavno pri tem je, da se razvoj ne pretrga, to je: obroč prvotne celote mora ostati sklenjen, pa naj se tekom razvoja še tako raztegne. In prav zaradi tega je narodnost v socialnem življenju velevažen faktor, narodnost je gonilna sila morale.

Rekli smo, da je zavestna krvna enota motiv rodbinskega čustvovanja. Prav tako je pri narodu. V narodu ljubimo celoto poedincev, ker jo pojmujejo kot enoto krvnega sorodstva, čeprav se tega sorodstva ne moremo več neposredno zavedati, marveč se ga zavedamo le po simbolu. Kot najposobnejši simbol enote pa je narodni jezik, ki je predstavnik in nositelj narodne zavesti! K temu ga usposablja zlasti dejstvo, da je jezik že od početka organ skupnega življenja in narodovega razvoja.

Vsak korak v splošnem razvoju družbe je bil odvisen od razvoja in napredka jezika kot organa njene duševne skupnosti. V njegovi strukturi so vložene duševne pridobitve skupnega življenja nesčetnih generacij! Zato se jezik po pravici naziva zakladnica kulturnega življenja vsakega naroda.

Narodnost ali nacionalizem je torej gonilna sila morale, brez katere ni mogoč noben socializem. To naziranje o pomenu nacionalizma za socializem je bistveno nacionalnemu socializmu, ki ni nikak imperialističen nacionalizem, kakor ga redi kapitalistična družba. Nacionalni socializem povdarja le moralen in občekulturni pomen nacionalizma, ki ga smatra za glavni pogoj uresničenja socialističnih idealov. Nacionalni socializem ne stavi nacionalizma v protislovje s pravilno pojmovano internacionalo. Vendar pa je tega naziranja, da se internacionala ne da graditi brez nacionalizma ali celo proti nacionalizmu, marveč jo je treba graditi integralno na nacionalizemih.

Preorijentacija državnega uslužbenca

Položaj državnega uslužbenca je bil nekdanj vreden zavidanja. Opravljal je poklic svoje stroke brez ozira in brez vpliva trenutne strankarsko-politične konjunktore. Za njega je bil merodajen le zakon, ki je bil veljaven leta in leta ter se ni spreminjal in tudi ne tolmačil po potrebah in željah raznih režimov. Država je bila upravljana predvsem iz strokovnih vidikov, ne pa iz strankarsko-političnih. Zato pa menjava vlad in režimov ni imela nikakih večjih posledic na položaj državnega uradnika. Režimi so prihajali in odhajali, on pa je ostal na svojem položaju. Če je vršil službo korektno, ga je ščitil zakon in se mu ni bilo treba bati nikogar.

Poleg te moralne dobrine pa je bil gromotni položaj državnega uradnika vreden zavidanja. Saj je imel prejemke, s katerimi je lahko in svojemu stanu primerno preživljal sebe in svojo družino ter ni bil izročen na milost in nemilost raznim obrtnikom in trgovcem. (»Pridobitnikov« namreč še takrat ni bilo na svetu.) Vse te okoliščine so ustvarjale državnemu uslužbencu zamozavest in ponos, na drugi strani pa mu pridobile med drugimi stanovi ugled in — kredit.

Tako je bilo nekdanj. Povojne razmere pa so tudi položaj državnega uslužbenca korenito spremenile v vseh ozirih, zlasti še pri nas. V prvih povojnih letih ne bi bil noben ročni delavec zamenjal svoje usode z usodo in položajem državnega uslužbenca. Kaj šele obrtniki in drugi »pridobitni krogi«, katerim je šla takrat pšenica v najlepše klasje. Skrajno nizki prejemki, visoka cena življenskih potrebščin, zlasti še najemna stanovanja, sta pahnila državnega uslužbenca naravnost v obupen položaj. Ugled in kredit sta šla rakom žvižgat. K temu pa se je pridružilo še drugo nič manjše zlo. Kar čez noč je postal državni uslužbenec odvisen od strankarsko-političnih režimov. In prav teh je bilo v naši državi nič koliko. Če se je udeleževal politično, ga je preganjal nasprotni režim, ko je prišel na krmilo. Če je hotel ostati politično neopredeljen in biti samo uradnik, je veljal za neznačajnega in ga je preganjal vsak režim. Zakaj strankarsko-politični režimi so potrebovali tudi na

uradniških mestih svoje pristaše in strankarske eksponente. Strokovna sposobnost in vestno izvrševanje poklicnih dolžnosti nista pomenili nič, vse pa pripadnost in uveljavljanje pri politični stranki.

In v tisti žalostni dobi se je pojavila tudi med državnimi uslužbenci politična neznačajnost in nemoralna, katerih ostankov se še do danes niso mogli docela iznebiti.

Velike socialne krivice, pod katerimi je trpelo državno uslužbenstvo, je hotel vsaj deloma popraviti uradniški zakon iz l. 1923. A še predno je prejelo razlike po novem zakonu, že so prišle poplave in za njimi so sledili razni odtegljaji in znižanje prejemkov. Poleg vsega tega pa so se bile prav v tistih letih razbohotile razne politične partije, ki so s svojimi kratkotrajnimi režimi kar engros pošiljale državne uslužbence v pokoj in jih zopet reaktivirale in premeščale po mili volji. »Popravljanja« krivic ni bilo konca ne kraja. Razumljivo. Saj so se delale vedno nove.

Ta obupen položaj je prisilil državne uslužbence, da so se vsaj v večjih centrih strnili in iskali rešitve v skupnosti, brez ozira na stroko in kategorijo. To je bil prvi korak prebujenega socialnega čuta med državnimi uslužbenci. Temu je kmalu sledil drugi: poslegli so po samopomoči potom nabavljajnih in kreditnih zadrug. In glej! Nastal je vik in krik med raznimi »pridobitniki«, ki so mislili, da je državni uslužbenec izročen njim v popolno eksploatacijo in da lahko delajo z njim, kakor se jim poljubi. V tem oziru so naši mariborski »pridobitni krogi« prednjačili vsej državi. Klicali so pekel in nebesa na pomoč, da bi oropali državno uslužbenstvo najprimitivnejših pravic, ki se jih zamore poslužiti vsak državljan.

Vse te resnice so morale vplivati tudi na preorijentacijo državnega uslužbenca. Pri njem se je začel vzbujati in razvijati socialni čut in misel skupnosti. Trpke izkušnje so ga usmerile v drug pravec. Danes ve, da je njegovo mesto tam, kjer se bije boj za socialno pravičnost, ne pa med kapitalisti in izkoriščevalci raznih konjunktur.

O naših patentiranih rodoljubih

Najbrže noben narod nima toliko rodoljubov kakor naš. Vsak, ki ima količkaj uglednejši položaj, ali pa se šteje med takozvane premožnejše sloje, vsak se baha z rodoljubjem. Za vse te rodoljube se vedno najde prilika, da jih naše časopisje javno počasti in da jih tako pokaže narodu, češ, glejte, to so naši ljudje, to so zaslužni možje, ki vedno stojijo na braniku za naš narod, za našo državo. Pogostokrat se naglašajo, kako ponosen je lahko naš slovenski narod, ki ima toliko rodoljubov, toliko zavednih mož, čeprav je takoj majhen.

Pred vojno je bilo z rodoljubi slovenskega naroda precej drugače. Takrat smo imeli malo rodoljubov, toda kar smo jih imeli, so bili res zaslužni, bili so v vsem drugačni, kakor so rodoljubi, ki jih je dobil ubogi slovenski narod po vojni! Takrat po prevratu so začeli slovenski rodoljubi rasti kakor gobice po dežju. Čudno pa je, da ti povojni rodoljubi niso prišli iz front in ne z bojnih poljanih, ampak se vsi rekrutirajo iz takozvanih pridobitnih stanov, ki so imeli med vojno to srečo, da so bili kot nenadomestljivi poslani v zaledje, v razna skladišča in vrag vedi kam še vse. Skratka samo tja, kjer življenje ni bilo v nevarnosti, tja, kjer se je dalo nekaj zaslužiti. In prav ti rodoljubi so prave rodoljube potisnili ob stran in proglasili na narodnost mo-

nopol, monopol nad vodstvom naroda! Kdo drugi pa naj bi bil po njihovem mnenju tudi sposoben voditi narod? Kdo drugi naj bi bil njim enak?

In tem rodoljubom se je posrečilo stopiti na vzvišeno mesto, da jih narod lahko vselej vidi, da ne pozabi njihovih dejanj, da jih spoštuje in obožuje. Toda narod je končno le spoznal in uvidel, da to niso pravi rodoljubi, ker bi ne bilo mogoče, da bi se pri tolikem številu rodoljubov, slovenskemu narodu tako slabo godilo. Naš narod je spoznal, da imajo ti rodoljubi za njega le polna usta lepih in sladkih besed. Njih dejanj pa narod ne vidi! In narod je spoznal in uvidel še več. On ve, da imajo ti rodoljubi vsega dovolj, da se polnijo njih žepi, da cveto njih podjetja na račun rodoljubnosti. Narod ve, da ti rodoljubi najdejo vselej kako pot, da mu pokažejo, in konzumentom. Napačna je torej mikako jim je pri srcu. Ustanovili so in vodijo ti rodoljubi vse mogoče organizacije in društva, ki imajo bajno lepa in vabljava imena. Zbrali so se in dogovorili, da je treba narodu pomagati. Ustanovili so razne akcije, ki trkajo na vrata vseh in povsod z lepimi besedami: pomagajte narodu, da ne propade! In narod začudeno gleda, da so vrata prav teh rodoljubov ob času nabiranja darov za ubogi narod zaprta. Narod ve, da je ob takih prilikah reven delavec, nameščene tisti, ki pomaga in po svojih močeh da kar more, dočim ti rodoljubi darujejo le svoj običajni obulus v obliki kake članarine na oltar domovini in mislijo, da

so s tem storili vse za svoj narod. Ko pa tak rodoljub zatise svoje rodoljubne oči, darujejo njegovi domači, ali prijatelji temu ali onemu društvu namesto vena kak stotak in pri tem pazljivo prebrskajo vse časopise, če je storilo svojo dolžnost in če je objavilo njih ime, da so darovali toliko in toliko. Silno se raztogote, če se to ne zgodi, ker kako bi drugače ubogi narod izvedel za njihovo »velikodušnost«.

Ti rodoljubi hrepene po častihlepiju in živijo vedno le v mislih, kako jim bo narod ob raznih prilikah izkazoval vidno spoštovanje. Vidijo že v duhu, kako jih bo ocenil za njih dela, kako svečano jih bo spremil na zadnji poti in kako dolge članke bo prinašalo o njihovem življenju naše časopisje. Vse vidijo, vse slišijo, samo tega nočejo videti in vedeti, da jih narod ne bo ocenil po besedah, marveč, da bo ocenil le tiste, ki so z dejanji pokazali, da so za narod in da so ga podpirali v sili z vsemi svojimi močmi. Čas bi že bil, da bi se taki rodoljubi pričeli zavedati, da jih narod odklanja, da jih mrzi in sovraži, ker v njih vidi le gospe, ki naroda ne puste k sebi, da se za narod ne brigajo, da zahtevajo od njega žrtev, med tem, ko sami na račun teh žrtev živijo in bogate.

Naš narod si iskreno želi rodolju-

bov, ki bi ga z dejanji privedli v boljšo bodočnost in ga rešili iz obupnega položaja. On si želi rodoljubov, ki jim ni denar vse na svetu, rodoljubov, ki se ne bratijo s tujerodci, ki narod sovražijo. Naš narod si želi rodoljubov, ki ga ljubijo, ki ga spoštujejo. Odločno pa odklanja vse take rodoljube, ki jim je rodoljubnost le profit, odklanja pa take, ki majhnega človeka, čeprav je zaveden sin slovenskega naroda, gledajo postrani in ga smatrajo za manj vrednega. Taki rodoljubi so grobarji naroda in takih ima narod preveč, med temi, ko ima pravih rodoljubov premalo! Da je pravih rodoljubov malo, je narod že neštetokrat videl ob raznih prilikah. Ko je bilo treba braniti domovino, jih ni videl, ni jih videl za časa koroških bojev, videl jih je pa takoj, ko je polegel mir in ko je bilo treba zasesti boljša mesta. Ne vidi jih danes, ko bi bilo treba za narod kaj žrtvovati, pokažejo pa se takoj povsod, kjer kaj nese.

Kako težko vse to gledajo pravi rodoljubi, ki stojijo v ozadju in čutijo z narodom! Težko in hudo je našemu preprostem delavcu, kmetu in nameščencu, ko gledajo kako se ti nameščeni rodoljubi ob njih bedi rede in bogate. Zato naš delavec, kmet in nameščenec odločno odklanjajo vse take rodoljube!

Mladina obupuje

»Zaradi neuspehov koncem letošnjega šolskega leta si je pognala kroglo v glavo 21 letna R. K., dijakinja mariborskega učiteljskega. Po šolski proslavi se je na hodniku učiteljskega ustretila 18 letni dijak G. M. Vzrok: ne uspeh v šoli.«

Brezobzirna sodobnost nam ne prizanaša niti s tragedijami naše mladine! Ko iz nujnosti spremenjenih kulturnih, gospodarskih in socialnih potreb stopamo prevrednotenju življenjskih idealov nasproti, ko pri našem pokretu resno računamo na našo mladino, se nam ta nepričakovano umika v — smrt ...

Vsiljuje se nam vprašanje po vzrokih nesrečnih dveh dogodkov. Časopisje navaja slabe uspehe koncem šolskega leta kot motive strašnega dejanja, ne navaja pa, kje so vzroki slabih šolskih uspehov. Morda nezanimanje, lenoba, trma itd. Čudno pa je, da na tem zavodu povzročajo neuspehi — samomore. Tega nismo doživljali niti med vojno, ko so dejanja z orožjem pomenila heroizem in so se že nižješolci urili v ravnanju pušk in samokresov. Tudi pred leti, ko so šole izkazovale najslabši odstotek neuspehov, nismo v Mariboru doživljali takih moralnih polomov. Najmanj pa bi to pričakovali pri nas, kjer je zanimanje za šolsko reformo aktualno že dolga leta. In vzlic vsemu prizadevanju je prav učiteljske, prvič odkar obstoja, bilo oškropljeno s krvjo dveh gojencev ...

Prežalostna dejstva nam kažejo, da je mladina danes potrebna pomoči bolj ko kdaj! Kljub temu spoznanju stopajo na tribunala sodniki, ki jo sodijo, ne pa zdravniki, da bi jo zdravili! Bolezen je težka in vsaka bolezen grozi, da jo površno pobijamo, ko zdravimo le njene simptome, kali boleznijo pa puščamo v nemar!

Vsak vzgojitelj trdi, da mu je mladina neizmerno pri srcu. Njegov pogled je obrnjen le od zgoraj navzdol. Le malokdo pa se zmeni, kako doživljajo in občutijo njegovo »prisrčnost« gojenci! In tukaj tiči jedro problema: vzgojiteljeva osebnost, ki si zna pridobiti razklano dijakovo dušo, ne bo privedla gojenca nikdar do prenajljubnejših dejanj, četudi gre za najslabše uspehe. Če vidi mladina, nad »seboje nekoga, ki je velik in priznavanja vreden radi svoje osebnosti, za njim gre tudi v ogenj! Prav pravi neki sodoben pedagog: »Slabi šolski uspehi so navadno vedno tudi odsevi pomanjkljivih osebnostnih dispozicij vzgojitelja.« (!!!)

Prežalostna kri mladine pa vpije do neba po temeljiti šolski reformi, ki bo v skladu s položajem našega naroda in naše države Jugoslavije! V tem pravcu se bo boril dosledno tudi naš list, želeč mladini srečnejšo bodočnost v smislu napredka in pravičnosti!

GRENKE SOLZE.

Ob priliki srebrnega jubileja Narodno strokovne zveze v Ljubljani je po poročilu »Delavske Politike« korakal v sprevodu tudi neki bivši dolgoletni marksist. To pa je »Delavsko Politiško« tako hudo zbolelo, da je morala nad tem grenko zajokati. Marksisti le potolažite se. Takih bo še več. Delavstvo je uvidelo, da ste ga vlekli za nos. Kmalu pa bo prišel čas, ko v a m ne bo potrebno v vrstah korakati, ker je za vrste potrebno ljudi. Generali so pa ponavadi vedno v eni vrsti in nimajo bomo pustili to veselje.

Za izvedbo socialnih reform

Vzdrževanje brezposelnih

Število brezposelnih, katerih življenje je pri današnjem kapitalističnem gospodarstvu ogroženo, vedno narašča. Njim se pridružuje nov val vzdrževanja potrebnih delavcev in nameščencev, ki so sicer zaposleni, katerih zaslužek pa radi skrajno nizkih prejemkov ne zadošča za njihovo vsakdanje življenje, v nekaterih primerih niti ne za plačilo najemnine. Kje pa je hrana, obleka, šolske potrebščine itd.?

Brezposelni delavci in nameščenci, med katere štejemo v tem primeru tudi one zaposlene, ki imajo nezadostne dohodke, so vsekakor opravičeni zahtevati, da se jim dá bodisi zaposlitev s prejemki, ki se ujemajo z eksistenčnim minimumom, bodisi podpora za njihovo vzdrževanje — vseeno, ali v obliki gotovine ali naravnih dajatev. Državna socialna politika je dolžna, da najde pota in načina, da se ugoti tem zahtevam in omogoči življenje neštetim brezposelnim in njihovim družinam. Omalovaževanje tega prečnega vprašanja, ki posega v temelje obstoječega družabnega in pravnega reda, bi imelo težke posledice in bi se bridko maščevalo.

Kako je poskrbljeno dandanes v tem oziru? V prvi vrsti prihajajo tu v poštev borze dela, ki so po zakonu o zaščiti delavstva dolžne nuditi brezposelnim delavcem in nameščencem podpore v denarju, hrani, prenočišču itd. Toda podpore borz dela se nudijo le v mejah proračunske možnosti, so vezane na gotovo dobo zavarovanja pri OUZI in so razen tega tako malenkostne, da za vzdrževanje brezposelnih v današnji dobi sploh ne pridejo v poštev, ker pomenijo le kapljico v morju.

Za izdatnejše podpore brezposelnim skrbijo večje mestne občine, vendar so nastale v zadnjem času tudi tu velike težkoče, ker postajajo na eni strani potrebe vedno večje, na drugi strani pa neprestane zahteve finančnega ministra po znižanju občinskih proračunov onemogočajo vsako pametno in duhu časa primerno občinsko socialno politiko. Omejevanje proračunov v tem pogledu pač ni umestno, najmanj pa v dobi gospodarskih kriz, ko so socialne potrebe vse večje in temu primerno tudi izdatki za socialno skrbstvo. Nekatero mestne in tudi večje industrijske podeželske občine so si doslej pomagale iz stiske na ta način, da so organizirale pomožne akcije, za katere so zbirale med prebivalstvom prostovoljne prispevke.

Pred kratkim pa je izdala banska uprava v Ljubljani naredbo o podpisovanju brezposelnih in pobijanju delomrznosti. V tej naredbi je določena obveznost in način vzdrževanja brezposelnih potom občin, v katerih brezposelni stanujejo. Način pomoči določil osrednji odbor, odnosno občinski pomožni odbori, ravnaoč se po naslednjih načelih:

»Prvenstveno se morajo brezposelni, ki so brez sredstev, zaposliti pri javnih in privatnih delih; kjer te možnosti ni, se jim pomaga z živili in drugimi življenjskimi potrebščinami; denarne podpore se dajejo le v izjemnih primerih, kadar se za brezposelne ne more skrbeti po točkah 1. in 2. tega paragrafa. V tem primeru se mora zahtevati, da se brezposelni zaveže, da bo to podporo odslužil, odnosno vrnil, kadar mu bo mogoče. Namesto individualnih podpor se morejo ustanoviti javne kuhinje, iz katerih prejmejo brezposelni hrano. O izdani pomoči se mora voditi točna evidenca.»

Glavna pogrška te navidezno velikodušne naredbe pa je v tem, da za horendne izdatke, ki so potrebni za zaposlitev brezposelnih pri javnih delih in za njih vzdrževanje, ne predvideva finančnega kritja, marveč prepušča občinam, da si s prostovoljnimi zbirkami pribavijo potrebna denarna sredstva, ki jih bodo rabile v ta namen. V naredbi se sicer omenjajo tudi državne dotacije, o katerih pa imamo zelo slabe izkušnje.

Kaj je torej potrebno? Potrebna je uvedba posebnega socialnega davka, ki naj se predpiše in izterjuje v taki višini, da bo mogoče kriti vse nujne izdatke za vzdrževanje brezposelnih, pri čemer naj se daje prednost zaposlitvi pri javnih delih. Ta davek naj bo progresiven in naj obremenjuje predvsem pridobitne sloje. Brezposelnost je posledica današnjega individualistično-kapitalističnega gospodarskega sistema, ki je radi tega tudi dolžan, da iz lastnih sredstev vzdržuje brezposelne in leči nastalo bolezen brezposelnosti.

Racionalizacija v kapitalističnem gospodarstvu in uvedba najmodernejših strojev ni v dobrobit celokupnosti, marveč le povečava dobiček fabrikanu, ima pa za posledico, da se odpušča vedno večje število delavcev in nameščencev. Sramotno nizke mezde povzročajo, da so tudi zaposleni delavci in nameščenci, zlasti oni z velikim številom otrok, prisiljeni, da prosijo za prispevek k svojemu vzdrževanju iz javnih sredstev. Kapitalistična politika dela vse to v cilju večjih dobičkov. Ali ni potemtakem popolnoma umestna zahteva, da se jih prisili k plačevanju socialnega davka? Ali ni samo v pravilni izvedbi takega obdavčenja iskati možnosti, da kapitalisti svoj postopek omilijo in revidirajo? Če bodo sami primorani skrbeti za to, da odstranijo posledice svojega gospodarstva, bodo logično tudi sami pričeli delovati za ublažitev in odstranitev vzrokov, ki so dovedli do

takih posledic. Dosedanjim prostovoljnim prispevkom za pomožne akcije so se mnogi kapitalisti izognili, drugi zopet niso prispevali svojim razmeram primerno, ali pa so prevladali dane prispevke na ramena delavstva in nameščentva. Edino uvedba socialnega davka v korist brezposelnih in onih zaposlenih, ki imajo premajhne zaslužke, bi odpomogla. Sredstva so tu. Kapitalisti delajo v kljub gospodarski krizi z nezmanjšanimi ali celo z večjimi dobički.

V interesu celokupnosti je država dolžna, da vzdrževanje brezposelnih prevali na kapitalistično gospodarstvo, ki je, kakor smo dokazali, vzrok tem razmeram. Na odpor in izgovore kapitalistov, da njihovo gospodarstvo ne bi tega preneslo, naj se odgovori s spremembo obstoječega gospodarskega reda v smeri postopne uvedbe kolektivističnega gospodarskega sistema, da bomo vsi sodelavci in lastniki in da se dobiček ne bo stekal več v blagajne posameznih kapitalistov, tujih in domačih, marveč bo prišel celoti v prid! Z drugimi besedami povedano, če pri današnjem kapitalističnem gospodarstvu odprava brezposelnosti ali vzdrževanje brezposelnih ni mogoča, naj se uvede tak gospodarski red, ki bo to omogočil!

Naj bi Jugoslavija ne bila zadnja med državami, ki bodo izvedle socialne reforme, ki jih od njih zahteva nova doba! Le v tem primeru bo šla lepši bodočnosti nasproti.

K modernemu socializmu!

Večkrat se nam dandanes nudi prilika, da slišimo in čitamo o velikem napredku, ki se je povsod po vojni pokazal na socialno-političnem polju. Gotovi krogi se kaj radi ponašajo z raznimi zavodi in ustanovami socialnega značaja, češ, kaj takega pred 20. ali 30. leti nismo poznali. Res je, da vsega tega v pretekli dobi nismo bili deležni, res pa je tudi, da se je smatralo takrat vsako socialno udejstvovanje v prid delovnega človeka za revolucionarno, ki ga je bilo potrebno z vsemi sredstvi že v kali zatreti. Takega stanja danes ni več in v tem bi bila tista važna pridobitev in tisti veliki napredek.

Vendar pa v naši prosvitljeni dobi 20. stoletja v kljub vsem raznim socialnim naredbam in ustanovam nimamo tega, kar bi že v prej omenjeni pretekli dobi morali imeti.

Danes imamo nešteto mož, ki se praktično in teoretično bavijo s socialnimi vprašanji in jim je to udejstvovanje že postalo poklic in kruh. Za razne panoge socialno-političnega udejstvovanja so na razpolago specialisti in strokovnjaki, ki vsak po svoje razodeva, predava ali kako drugače propagira svojo zamisel. V celoti pa je to udejstvovanje že povsem mehanično. O tem mehaničnem socialnem udejstvovanju današnje dobe bi človek mislil, da lahko beležimo velik socialni napredek, kronan z najboljšimi pridobitvami ter da smo v tem pogledu na poti, na kateri se bomo z lahkoto izognili vsem socialnim konfliktom v bodočnosti.

Taka misel pa bi bila površna in zmotna. Današnjega socialno-političnega udejstvovanja nikakor ne moremo smatrati za socialnega, ker zadeva le majhen del produktivno ustvarjajočega naroda. Če danes govorimo o nekakem napredku na socialnem polju, se moramo nujno ozreti na naš socialno-gospodarski problem, katerega se vse socialno udejstvovanje niti malo ne dotika in katerega bo nujno potrebno prej ko slej prav zagra-

biti in pravilno razvozlati.

Ta problem nam daje nalogo, da je treba zavreči vse zastarele pojme o kapitalu, dobičku in o nizkih mezdah. Podati se bo treba k modernemu socializmu! V svrhu boljšega razvoja morata biti sodeložena delojemalec in delodajalec, ker noben narod ne more napredovati, dokler gre ves dobiček produktivne moči in sile v žep peščici kapitalistov. Splošno se mora priznati, da je odvisev industrijski razvoj od blaginje delavstva. Industrijski razvoj mora tudi delavcu omogočiti, da lahko sam kupuje blago, ki ga izdeluje. Spričo nizkih mezd mu danes tega ni mogoče. Radi tega je delodajalec dolžan, da da delavcu toliko, da mu omogoči nakupovanje, da mu omogoči življenje. Po našem pojmovanju ne more biti nasprotstva med mezdo in dobičkom podjetja, med gospodom in hlapcem, med producentom in konzumentom. Napačna je torej misel, da so nizke delavne mezde koristne razvoju industrije. Industrijska produkcija bi se nikakor ne omejevala, če bi se mezde delavstva zvišale in to radi tega, ker bo dobro plačani delavec vedno najboljši konzument.

O problemu delitve dobička pa bi morala obveljati naslednja načela: prvi del dobička naj pride na narod v obliki cenejšega blaga, drugi del naj dobe delavci in nameščenci v večjih mezdah in plačah, šele tretji del naj prevzame podjetje kot svojo razpoložljivo glavnico. Na ta način bi ostal dobiček v večnem krogotoku. Trojna delitev bi zviševala produkcijo, zviševale bi se mezde in radi zvišanih mezd in plač bi se izdelki pocenili ter bi dobro plačana delavec in nameščenelec kupovala v večji meri. Če se blago izdeluje in prodaja, se ne sme konzum omejiti samo na majhno število premožnejših ljudi. Treba je osvojiti načelo: zvišajte mezde in plače in konec bo pritožb nad majhno produkcijo!

V VEDNOST!

Tistim, ki se vozijo v »Rotwein«, »Rosswein«, »Neudorf«, »Brundorf« in na »Pobersch« priporočamo, da se nehajo voziti in naj gredo raje peš v Radvanje, Razvanje. Novo vas, Studence in na Pobrežje.

Zahtevajte „BORBO“
v vsakem javnem lokalul

Pravi vzroki

Mezda ali plača je ona odškodnina, ki jo daje službodajalec delavcu za storjeno delo. Pri določitvi mezde podjetnik redko ali pa nikoli ne upošteva cene živila in potrebščin, katere delavec ali nameščenec rabi za vsakdanje življenje. Merilo je vedno odstotek dobička, ki ga imenujemo profit. Za zaposleno delavstvo so razmere v tej krizi še hujše, ker kader brezposelnih hote ali nehoče pritiska mezde navzdol. Naravno je, da vsi brezposelni silijo v delavnice, ker imajo pravico do življenja. Toda nemoralno je, da podjetnik to stisko v svoj prid tako brezsrčno in brezmejno izkorišča. Ne trdimo, da so vsi tovarnarji enaki. Priznavamo, da imamo podjetnike, ki imajo toliko kapitalistične uvidevnosti, da vedo, da mu je le sit in zdrav delavec lahko ona opora, ki jo za dosego procvitanja podjetja potrebuje. Žal je takih podjetnikov malo. Večina podjetnikov vidi v delavcu nekako žival, ki nima pravice do polnopravnega življenja. In tako se zgodi, da so varijante v plačah pri tukajšnjih tekstilnih tovarnarjih neverjetno različne. Tedenska plača Din 60.— ali manj niso redke. Uganko, kako se prehraniti s to napitnino, je težko rešiti, še težje pa živeti s tem denarjem. Eno pa je jasno: ustvarja srd, ki se običajno izlije v preklinjanje države. Hlinjenje, klečeplazenje in še druge take nečednosti se vgnezdijo v njem. Prostitucija in mnogo zločinov gre narovaš teh razmer. Ali se je čuditi dekletu, ki je mlado in v katerem kipijo življenje, če gre na cesto, da se lahko obleče? Šestdeset dinarjev namreč niti ne zadostuje, če vsak dan trikrat samo kavo zavžije. Mi se ne čudimo, ako je naša kriminalna kronika tako polna boleznih izrodov, ki niso prav v čast našemu narodu. Mi se tudi ne čudimo, če gotovi krogi pogrešajo tiste patriotizma in ljubezni do rodne grude, ki ga prav med delavstvom hočejo vzbuditi. Vedite, da je delavec, ki je lačen, dostopen vsem idejam, ki zrahljajo odporno moč nacionalnega čuvstvovanja. Delavcu omogočiti človeka dostojno življenje je dolžnost vseh onih rodoljubov, ki še ne tonijo v zločinskem materializmu. Kontrola profita je zahteva, ki jo stavljamo. Kontrast med delom in luksurijsnim početjem profitarstva je tako očividno, da imamo dolžnost poglobiti se v ta problem, če hočemo pomagati bednim in izvršiti svojo narodno dolžnost.

RADOVEDNI SMO.

»Mariborski Večernik« je pred dnevi omenil, da so nemške pevce iz Maribora, Ptuja in Celja ob sprejemu v Celovcu pozdravljali s »Heil Hitler!« Radovedni smo, če so naši mariborski Nemci pri tem molčali? Skoro smo prepričani, da ne! Saj še celo doma poskušajo s »He-Hi!«

»SVOJI K SVOJIM!«

A. Bäuerle, trgovina s klavirji v Mariboru, Gosposka ul. 56; Anton Flieger, brivec v Mariboru, Slovenska ul. 7 in Servat Kotter, izdelovatelj patentiranih miz za likanje, v Mariboru, Krekova 6, ne reflektirajo na slovenske odjemalce. Vse tri omenjene tvrdke so inserirale v knjižici »Pravilnik za izvrševanje dimnikarskega obrta«, ki jo je izdalo mariborsko Društvo hišnih posestnikov, samo nemško. Zavedni Slovenci, izpolnite njih želje in izogibajte se jih!

ZAKON O IMENIH.

Zakon o imenih predpisuje, da se morajo imena slovenskega porekla pisati v slovanskem pravopisu. Ker ta zakon najbrže ni znan, ga toplo priporočamo raznim mariborskim »Tomaschitzem«, »Supantschitzem«, »Liesniggom« in raznim drugim »tsche« in »tschi«.

Širite „BORBO“!
Pridobivajte ji novih naročnikov!

NAŠ POKRET

Izravnati krivično razmerje med odškodnino za opravljeno delo in dobičkom, ki ga ima od dela podjetnik-kapitalist, je naloga strokovne organizacije. Z dosego tega cilja bo ustvarjena možnost okrepiti naše delavstvo. Iluzorično je, če pričakujejo narodne in kulturne organizacije, da bodo zajele s svojim programom široke plasti produktivnega naroda, če puste z vidika najelementarnejši predpogoj. Narodno zavedni delavci in nameščenci, privatni in državni, so se že pred petindvajsetimi leti strnili v samostojno organizacijo, da tako kot celota ojačajo narodno borbo in ji dajo značaj demokratične in socialne borbe za pravice malega človeka. Danes je ta organizacija močna in silna ter zmožna voditi poostreno borbo naprej, ker njen cilj je dvigniti do najvišjih stopenj razvoja socialno, nacionalno in kulturno življenjsko obliko v lastni narodni državi. Zato je dolžnost slehernega delavca in nameščenca, privatnega in državnega, da se pridruži našemu pokretu.

Maribor

Naš nacionalni delavski pokret se tako naglo širi in prodira, da vodstvo podružnice Narodno strokovne zveze komaj zmaguje vse ogromno delo. Dan za dnem se priglašajo novi člani in bo armada nacionalnih štela kmalu že prvi tisoč, dan za dnem prihajajo s pritožbami in prošnjami, iz katerih je razvidno, kakšne krivice trpita naš slovenski delavec in delavka, ker jih tepta in ponižuje oholi tujec, ki ima oblast nad njimi. Zato je tudi Narod-

no strokovna zveza pripravila načrt, po katerem bo v kratkem konec teh krivic! Pod geslom »Zvestoba za zvestobo« pa se nacionalnemu delavskemu pokretu priključuje pokret nacionalnega nameščentstva, ki se mu nič boljše ne godi. Nacionalno zavedni nameščenci, privatni in državni, so uvideli, kje je njih rešitev, oni danes vedo in so prepričani, da bo »Borba« vodila energičen in brezkompromisen boj za zboljšanje njihovega položaja. Ker je naš pokret nacionalen, ne pozna nobenega razrednega boja, ker je

naš pokret zdrav, bo tudi dosegel zaželjene smotre, o tem je danes prepričano vse naše nacionalno nameščentstvo in delavstvo.

V Studencih

je bila »BORBA« z veseljem sprejeta. Saj je naše predmestje potrebno temeljitega čiščenja, kakor nam je pokazal članek v drugi številki »BORBE«. Borbenosti v socialnem in nacionalnem oziru nam manjka. Sicer so borbo za goli obstanek vzeli v zakup naši gg. marksisti, pa se vedno bolj kaže, da so zajadrili v kapitalistične vode svojih mariborskih »sodrugov«-šefov in direktorjev. Ko bo čas, bomo navedli dejstva, ki strahotno bijejo delavstvo v obraz. Naš slovenski delavec vidi rešitev samo v s t r n j e n o s t i, ki obvlada položaj in bica vse gospodarske izrodke na levo in desno! Izkoriščevalcev pod kakršnokoli krinko ne maramo! Čim manj jih bo v naših narodnih vrstah, tem odločnejša bo naša nacionalna zavest! Naš program je čist in jasen, zato ni čuda, da ga odobravajo mnogi razočarani marksisti. Oblikovanje boljše človeške družbe ni privilegij internacionale! Sodobnost kaže, da je pravična preobrazba sve-

ta v rokah onih, ki ljubijo in cenijo SVOJE, spoštujejo pa tuje. Kdor pa z ničujne se sam, podlaga je tujčevi peti... Prepričani smo, da bo imela »BORBA« v Studencih hvaležno polje za podvig narodne in socialne vzajemnosti!

Naročnikom in čitateljem!

Današnji 5. številki »Borbe« smo priložili čekovne položnice in prosimo vse naše naročnike, da nam poravnajo naročnino, ki znaša za mesec Din. 6.—. Vse one, ki so naročnino že poravnali, pa prosimo, naj položnic ne zavržejo, marveč naj jih izroče svojim prijateljem in znancem, da si naroče naše glasilo.

Našo »Borbo« vzdržujejo naročniki in čitatelji. Ona nima posebnih zakonitih fondov, s katerimi bi krila stroške za tisk. Naročnina in inserati so edino sredstvo, s katerimi se vzdržuje. Vsak naš zvesti in pošteni borec se bo odzval naši prošnji in storil svojo dolžnost. Storil bo še več, in bo pridobil vsaj še dva nova naročnika. Nacionalisti, na delo za našo pravično »Borbo«!

„SVOJIM K SUOJIM!“

Slovenke

kupujte vsakovrsne klobuke edino le pri modistki

Štefki Križanovi
Maribor, Orožnova ulica 8

Prevzame tudi najrazličnejša popravila klobukov in čepic. Točna postrežba! Solidne cene!

RESTAVRACIJA NARODNI DOM

MARIBOR
KOPALISKA ULICA

Priznana dobra kuhinja. Posebna soba za sestanke. Sprejema abonente. Toči najboljša vina.

Vedno sveže in prvovrstno bučno olje

Tovarna bučnega olja

J. HOCHMÜLLER
MARIBOR, Taborska ulica 7. Telefon št. 23-39

TOČNO, SOLIDNO IN POCENI
zvršuje vsa kloparska dela

A. Romih
kloparski mojster

Maribor, Slovenska ul. 28

Poslužujte se oglasov v

„BORBI“!

Angleško blago

najodličnejše kakovosti sodobnih znamk:

„Smartex“

za praktične, solidne sportne, promenadne in potovalne obleke.

„Ventex“

blago, ki je tkano na poseben način in vzbuja pri nošnji prijeten občutek ter združuje eleganco, vsečnost in izredno trpežnost.

„Picci triply“

najidealnejša kakovost za elegantne, lahke moške obleke v vseh najmodernejših barvah.

Vse te vrste blaga ima vedno na zalogo!

FRANJO MAJER
MARIBOR, GLAVNI TRG 9



Koroška cesta 19

Dobra knjiga je zlata vredna!

Slovenske, srbohrvaške, češke, nemške, francoske, angleške in druge knjige kakor šolske, znanstvene, leposlovne ter muzikalije in revije Solske in pisarniške potrebščine, zvezke in no-teze, svinčnike, peresnike, črnila, tuše, ravnila, šestila, barvice, čopiče, papir in še mnogo drugega nudi

Podružnica knjigarne Učiteljske tiskarne

Maribor, Tyrševa ulica 44

Pohišstvo, tapetništvo, posteljnina, dekoracije

STROJNA PLETARNA ŽIČNIH VLOŽKOV

F. NOVAK, MARIBOR

Vetrinjska ulica 7, tel. 2775 Koroška cesta 8, tel. 2905 Glavni trg 9

Naročila in popravila izvršujem hitro, solidno in poceni. - Najcenejša tvrdka v Mariboru!

Kreditna zadruga uslužbencev drž. železnic v Mariboru

Frankopanova ulica 34

daje posojila po 8%

sprejema vloge in obrestuje nevezane po 4%, vezane pa po 5 1/2%

Vse vloge izplačuje promptno

Železničarji, poslužujte se samo Vaše Kreditne zadruge